

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunfullmäktige

2016-09-26

KF § 94

Remiss; Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48)**Beslut:**

Kommunfullmäktige beslutar

att anta kommunalrådets remissvar som sitt eget. (Bilaga)

Reservationer

Centerpartiet, genom Sven Tornberg, reserverar sig till förmån för Tornbergs (C) förslag.

Moderaterna, genom Niklas Olsson, reserverar sig till förmån för Tornbergs (C) förslag.

Karl-Göran Väливаara (KD) reserverar sig till förmån för Tornbergs (C) förslag.

Ärendebeskrivning

Haparanda kommun är remissinstans gällande förslaget till ny regionalindelning med tre nya län. I delbetänkandet som presenterades i juni 2016 så föreslås tre nya län, varav Norrlandslänet är ett (en sammanslagning av de nuvarande fyra nordligaste länen). Remissen ska besvaras senast den 6 oktober. Därefter förväntas en proposition komma under våren 2017 och ett slutligt beslut väntas i december 2017. Preliminär verkställighet är under 2019 eller 2023.

Läs hela remissen här:

www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2016/06/sou-201648

Till dagens sammanträde har kommunalråd Peter Waara utsänt ett förslag till remissvar för Haparanda kommun.

Yrkanden

Tornberg (C) yrkar bifall till Waaras förslag förutom det sista stycket och ändringsyrkar att det sista stycket ska lyda

”En samlad bedömning av förslaget och genomförandeplanen gör att Haparanda kommun inte kan tillstyrka förslaget om bildande av Region Norrland utan att frågan först prövats av länets invånare i ett val. Haparanda kommun avstyrker således förslaget.”

Waara (S) yrkar bifall till sitt eget förslag samt avslag till Tonbergs ändringsyrkande.

Justerare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLLKommunfullmäktige
2016-09-26

Ledamöterna Olsson (M), Kerttu (C) och Segerlund (C) bifaller Tornbergs (C) ändringsyrkande.

Ledamöterna Hyötylä (V) och Rosendahl (S) bifaller Waaras (S) utsända förslag.

Beslutsgången

Efter avslutad diskussion finner ordföranden att det finns 2 förslag:

1. Kommunalrådets förslag
2. Kommunalrådets förslag med Tornbergs (C) ändringyrkande

Ordföranden ställer proposition på de två förslagen.

1. Att bifalla kommunalrådets förslag
2. Att bifalla kommunalrådets förslag med Tornbergs (C) ändringyrkande

Denna propositionsordning godkänns av fullmäktige. Ordföranden finner att kommunfullmäktig har beslutat att bifalla kommunalrådets förslag.

Votering begärs av Sven Tornberg (C) och genomförs.

De som bifaller kommunalrådets förslag röstar JA och de som bifaller kommunalrådets förslag med Tornbergs (C) ändringyrkande röstar NEJ:

De som röstar JA är ledamöterna Waara, Eriksson, Haara, Rosendahl, Kenttä, Ollinen, Sandlund, Bolmgren, Harila, E.Eliasson, Innala, Hyötylä, Öhman, Franzén, U.Eliasson, Svarvare och Olofsson.

De som röstar NEJ är ledamöterna Tornberg, Rönqvist, Kerttu, Lindgren, Lind, Liljergren, Olsson, Hällefors, Vålivaara, Vuokila, Karlsson, Kvist, Strandberg och Segerlund.

Perdahl-Täikkö avstår från att rösta.

Efter votering finner ordföranden att kommunalrådets förslag vunnit med rösterna 17-14 och 1 avstår.

Beslutsunderlag

KS 2016/229

Beslutsexpediering
Finansdepartementet

Remissvar; Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48)

Demokrati och inflytande

I fråga om demokrati och maktutövande finns det mycket som ännu inte är klart utrett och som innebär stora risker för mindre kommuner. Den föreslagna geografiska indelningen i relation till var och hur beslut kommer att fattas som berör enskilda kommuner och medborgare för med sig utmaningar sett till medborgares upplevelse av delaktighet och närhet till politiken/politikerna och i vilken grad ett reellt inflytande kan utövas. Vi vet ännu inte hur många ledamöter ett kommande storregionalt parlament/fullmäktige kommer att bestå av och hur representationen av mandat kommer att fördelas i relation till valkretsstorlek. En av de viktigaste frågor som bör klargöras så snart som möjligt är på vilket sätt mindre kommuners verklighet och vardag kommer att ha politiskt genomslag i de beslutande församlingar som väntas komma.

Haparanda kommun reser frågan om genomförandeprocessen och då frågan om varför inte allmänna val genomförs innan beslut fattas i frågan om framtida storregion.

Tillväxt och utveckling

En av de viktigaste bakgrunder till utredningen om ny indelning av Sverige är frågan hur tillväxt stimuleras och på vilket sätt som en regional organisation kan stötta befintliga och framtida funktionella arbetsmarknadsregioner. Frågan om tillväxt inom framväxande sektorer/branscher är givetvis en central fråga också för framtidens välfärdssamhälle. De ansatser som presenteras i utredningen utgår från tesen att befolkningsantalet har betydelse för hur resurser fördelas oavsett vilket område det är frågan om. Givetvis är det så att en större region innebär en starkare röst visavi övriga ifråga om hur resurser för tillväxt och utveckling fördelas. Åtminstone är detta ett huvudargument i utredningen. Det är betydelsefullt att Norrland positioneras i relation till övriga områden i Sverige och i Europa. Frågan är dock om storleksargumentet i sig är ett starkt och legitimt giltigt argument. Här utgår i huvudsak argumenten från att Norrland (vissa delar) har tillgång till stora naturrikedomar samt en nischning avseende industriell förädling av dessa, samt avancerad kunskap knuten till forskning och utveckling inom relevanta områden. Man kan befara att det kommer att utvecklas en inomregional konkurrens om relativt små tillväxtbefrämjande- och utvecklingsmedel inom en stor region och att känsligheten inför lokala/nuvarande regionala förutsättningar minskar. Det är särskilt betydelsefullt att lyfta utmaningen att också säkra mindre kommuner/orter samt landsbygdens möjligheter. Om en ny förstörad regional indelning leder till en förstärkt position nationellt, men en försvagad lokal förankring, så innebär detta ett legitimitetsproblem sett i ett längre perspektiv.

Framväxten av en gemensam arbetsmarknadsregion är väl närmast en utredningsmässig konstruktion. Nya länsgränser påverkar inte framväxten av

HAPARANDA
KOMMUN

Datum
2016-09-26

Diarienummer
KS 2016.229.10

arbetsmarknadsregioner på ett avgörande sätt (jämför Stockholm/Uppsala som föreslås tillhöra två skilda regioner eller Haparanda/Torneå som tillhör samma arbetsmarknadsregion men i två skilda länder). Funktionella arbetsmarknadsregioner växer fram där arbetsmarknader finns inom rimliga pendlingsavstånd. Av det följer att satsningar på infrastruktur är avgörande som förutsättning. Redan i dag sker viss koordinering av persontransport genom de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i våra fyra nordligaste län genom att bl.a. erbjuda möjligheter att köpa biljetter över länsgränsen och viss harmonisering av länstrafikernas tidtabeller. Det finns avgjort fördelar med en ytmässigt större bas, särskilt i beaktande av att kostnaderna vid upphandling av interkommunal trafik och av färd- och sjuktransporter tycks öka markant.

Storlek och effektivitet – kostnadsbesparing och medborgarservice

Det är väl känt att redan idag har många myndigheter, intresseorganisationer, företag och delar av civilsamhället övergett att strikt vara organiserad efter nuvarande länsindelning. Den fråga som kan riktas mot förslaget på ny indelning är i vilket fall som dessa nya interregionala strukturer är mer effektiva än den som man en gång har lämnat. Givetvis innebär en gemensam overheadorganisation (t.ex. i form av administrativa tjänster) vissa effektiviseringsvinster. Frågan kan dock resa frågan om t.ex. jakten på kostnadseffektivitet innebär en reell förbättring av myndighetens/organisationens verksamhet eller om marginalnyttan av att ha en organisatorisk översikt understiger medborgares behov och önskemål på service. Mer konkret kan man diskutera i fall t.ex. polisens nya regionala indelning verkligen har förutsättningarna att utvecklas till en funktionell organisation som svarar mot lokala behov.

Hälso- och sjukvård

Om landstingens verksamhet lyfts särskilt relationen mellan kostnadseffektivitet och kompetens/kvalitet. Huvudargumentet är att mindre landsting inte klarar av sina kärnuppgifter på ett tillfredsställande sätt. Inte minst pekar nuvarande kostnadsutveckling inom norrlandsläna på att det finns strukturella problem som inte är lösta. Inte minst är frågan om tillgång till en större kritisk massa (kompetens) och större patientunderlag för att kunna utvecklas på ett konstruktivt sätt. Få enskilda län har idag kapacitet att bygga en heltäckande specialistsjukvård som en funktion dels av mycket höga kostnader, dels tillgång till kompetens och kompetensutveckling (vilket bl a. leder ökade kostnader för inhyrd personal). Här finns fördelar med en gemensam organisation för hälso- och sjukvården och möjligheter att leda och fördela arbetet på ett mer kostnadseffektivt sätt samt möjligheter att bygga kontinuitet i verksamheterna lokalt. Till detta kommer dock ett behov att stärka hälsocentralernas verksamhet och utveckla ambulanssjukvården lokalt. Detta skulle högst väsentligt avlasta sjukhusen i nuvarande region samt i kommande storregion. Samtidigt kan man ställa sig frågande inför utmaningen att lösa rättigheten till sjukvård nära människorna igenom att göra landstingen/regionernas ännu större.

Postadress
Haparanda stad
953 85 Haparanda

Besöksadress
Torget 9
Haparanda

Telefon
0922-260 00

E-post/Hemsida
kommunen@haparanda.se
www.haparanda.se

HAPARANDA
KOMMUN

Datum
2016-09-26

Diarienummer
KS 2016.229.10

Gränsregional samverkan

När det gäller internationella utblickar lyser dessa med sin frånvaro. Gränsen existerar i utredningen endast som en regiongräns. Haparanda kommun gränsar till Finland och närheten till en riksgräns tillhör vardagen för såväl den kommunala organisationen/förvaltningen som för kommunmedborgarna. Det är beklämmande att det i dag saknas en tillförlitlig gränsregional statistik som visar på gränsens betydelse för ekonomi och utveckling i östra Norrbotten. Etableringen av IKEA i HaparandaTorneå visar dock på att det finns en mycket stor potential i gränsområdet som innebär tillväxtpotentialer. Till detta kommer också en gedigen erfarenhet av att utveckla nya sätt att lösa kommunernas utmaningar avseende inte minst kompetensförsörjning, service och olika slags kvalitativa tjänster.

Det ställer särskilda krav på smidighet och lyhördhet inför regionala förutsättningar och villkor såväl på den svenska som den finska sidan av gränsen. Inte minst inom hälso- och sjukvård finns redan samverkan mellan städerna och närheten till kvalificerad finsk specialistsjukvård, med ett universitetssjukhus i Oulu (som ligger 120 km från Haparanda), gör att gränsmedborgarnas möjligheter till specialistsjukvård bör lyftas som ett särskilt angeläget område i den tänkta regionförstoringen i Sverige. Till detta kommer också det faktum att mer än 40 procent av befolkningen i Haparanda kommun är endera finska medborgare eller födda i Finland. Lejonparten av dessa har finska som modersmål. Dessa medborgare kommunicerar helst på sitt eget modersmål och det finns starka skäl att överväga i vilken utsträckning som den föreslagna nya regionindelningen tar fasta på de förutsättningar och utmaningar som finns vid gränsen.

Inom EU diskuteras alltså och med emfas framväxten av en gemensam infrastruktur där ett av flaggskeppen benämns som "Bothnian Corridor". Den omfattar en obruten järnvägslinje från Italien till Finland och har en enorm potential i att säkra möjligheter till relativt klimatneutrala transporter i Europa. Detta innebär för Norrlands och Haparanda kommuns vidkommande att man tänker sig styra frakter över riksgränsen till Finland eller tvärtom till Sverige från Finland. Detta är ett exempel på hur gränsregionerna är särskilt betydelsefulla i en bild över det framtida Norrland. Därför är det anmärkningsvärt att det gränsregionala perspektivet saknas i Indelningskommitténs utredning.

Dessa utmaningar är relevanta också inom andra områden såsom: näringslivsutveckling, arbetsmarknad, skolutveckling, räddningstjänst och polis.

Forskningsresurser

Avseende resurser för forskning kan man i detalj ifrågasätta indelningskommitténs resonemang och förväntningar på dynamiska effekter knutna till behovet att säkra fasta forskningsresurser till de tre universitet som finns inom den föreslagna

Postadress
Haparanda stad
953 85 Haparanda

Besöksadress
Torget 9
Haparanda

Telefon
0922-260 00

E-post/Hemsida
kommunen@haparanda.se
www.haparanda.se

her *g* *ab*

HAPARANDA
KOMMUN

Datum
2016-09-26

Diarienummer
KS 2016.229.10

storregionen. Grundutmaningen här är snarare att det kommer finnas tre autonoma universitet i en region som omfattar mindre än en miljon medborgare. Av det följer att overheadkostnaderna är mycket höga (för tre skilda universitetsadministrationer etc.) i relation till såväl befintlig forskning som studerandeunderlag. Man kan konstatera att Indelningskommitténs förslag att säkra fasta resurser till respektive universitet går stick i stäv mot en 10 årig strategi att konkurrensutsätta och fördela forskningsresurser till universiteten i relation till kvalitet och produktivitet.

Sammanfattning

Haparanda kommun ser följande dimensioner som särskilt betydelsefulla att beakta:

- Det finns en avsevärd risk att mindre kommuners genomslag i framtida landstings-/regionalpolitik kommer att minska.
- Norrlands konkurrenskraft sett till fördelning av tillväxtmedel ett nationellt och internationellt perspektiv kommer sannolikt att förstärkas i en tänkt framtida storregion. Särskilt viktigt är att beakta hur medel fördelas inom regionen för att motverka en dysfunktionell inomregional konkurrenssituation.
- Det finns möjligheter till samordningsvinster avseende länstrafiken i en region till skillnad från idag där fyra autonoma regionala kollektivtrafikmyndigheter ska ombesörja länsövergripande resor.
- Stora samordningsvinster väntas avseende sjukvården i respektive län. Här förutsätts dock att lokala hälsocentraler förstärks och att akutsjukvården lokalt fungerar väl.
- Det gränsregionala perspektivet saknas i utredningen, vilket är en stor brist. Av det följer att utredningen ignorerar möjligheter att bättre samverka inom sjuk- och hälsovård, infrastruktur och en gemensam arbetsmarknadsregion med Finland. För Haparandas vidkommande är det gränsregionala samarbete en mycket viktig förutsättning för lokal tillväxt och välfärd.
- Det råder oklarhet kring hur staten tänker sig fördelning av forskningsresurser. Endera som nu och sedan 10 år tillbaka genom konkurrens eller genom att lärosätena (tre universitet i den tänkta storregionen) tilldelas fasta forskningsresurser.

Detta remissvar har behandlats av kommunfullmäktige i Haparanda kommun den 26 september 2016 och har avsiktligt undvikt att ta ställning för eller emot en tänkt ny regionindelning av Sverige. Ambitionen har istället varit att lyfta ett antal frågeställningar som vi menar ännu är olösta och som skapar osäkerhet kring vilka de regionala spelvillkoren kommer att vara framdeles.

Enligt uppdrag

Peter Waara
Kommunstyrelsens ordförande

Postadress
Haparanda stad
953 85 Haparanda

Besöksadress
Torget 9
Haparanda

Telefon
0922-260 00

E-post/Hemsida
kommunen@haparanda.se
www.haparanda.se